

MINISTERUL FINANTELOR

Nr. 726218/ 2024

APROB

Ion-Marcel CIOLACU
PRIM-MINISTRU

MEMORANDUM

De la: Marcel - Ioan BOLOȘ, MINISTRUL FINANTELOR

Raluca TURCAN, MINISTRUL CULTURII

Avizat: Marian NEACȘU, VICEPRIM-MINISTRU

Temă: acord de principiu privind contractarea unui împrumut de la Banca de Dezvoltare a Consiliului Europei pentru proiectul “Temelii culturale”, care vizează salvarea unor monumente istorice și construirea de clădiri cu destinație culturală

În România, infrastructura culturală este puternic învechită și în multe situații neadecvată nevoilor culturale ale societății, multe monumente istorice de mare importanță și valoare pentru cultura și istoria națiunii române fiind grav deteriorate din cauza trecerii timpului. Fără o protecție corespunzătoare, acestea riscă să dispară, punând în real pericol patrimoniul muzeal unic, privând artiștii și creatorii de condiții demne de muncă, dar și generațiile viitoare de accesul neîngrădit la cunoaștere și la actul cultural, ca parte esențială a identității noastre naționale și europene.

Cultura este foarte apreciată în toate regiunile și orașele europene, atât de populația locală, cât și de vizitatori. Potrivit unor studii elaborate la nivel european, turismul cultural reprezintă 40% din totalul activităților turistice din Europa.

Ca urmare, patrimoniul cultural nu este doar o componentă a culturii, ci și a altor domenii, jucând astfel un rol esențial în dezvoltarea durabilă și favorabilă incluziunii.

Unul dintre obiectivele agendei Guvernului în sectorul cultural este de a reda societății unele dintre cele mai reprezentative construcții monumentale, care găzduiesc instituții culturale de maximă importanță pentru istoria, cultura și patrimoniul românesc, precum și de a dezvolta fondul construit prin edificarea de noi muzee și săli de spectacole pentru un public în continuă creștere.

În prezent, sunt în curs de implementare prin structura specializată a Ministerului Culturii, trei proiecte finanțate în cadrul a trei împrumuturi contractate de România, de la Banca de Dezvoltare a Consiliului Europei (BDCE), în valoare cumulată de 410,4 mil. EUR, ale căror obiective sunt restaurarea și reconstrucția unor obiective clasate ca monumente istorice de importanță națională și clădiri de interes cultural. Dintre acestea au fost deja finalizate lucrările de consolidare și restaurare pentru 13 monumente istorice (printre care Palatul Culturii din Iași, Muzeul Național de Artă - Palatul Regal, Teatrul Național „Vasile Alecsandri” din Iași, Muzeul Național „Grigore Antipa”, Casa Albastră - Sibiu, Muzeul Țăranului Român etc.), precum și lucrările de construcție și/sau reabilitare a Teatrului Național „I.L. Caragiale” - București, a Bibliotecii Naționale și a Teatrului Maghiar din Cluj.

Cu toate acestea, sectorul cultural are în continuare nevoie stringentă de investiții, mai ales în cazul construcțiilor de mare anvergură aflate într-o stare precară și imposibil de finanțat din surse nerambursabile din cauza limitării cuantumului, care poate fi accesat și/sau din cauza neîndeplinirii cumulative a condițiilor solicitate de ghidul solicitantului.

Pentru salvarea unor monumente istorice și construirea de clădiri cu destinație culturală, în vederea atingerii obiectivelor de valorificare a potențialului insuficient exploatat al culturii, luând în considerare nevoile concrete ale acestui domeniu, Ministerul Culturii propune realizarea unui nou proiect denumit “Temelii culturale”, care cuprinde următoarele sub-proiecte investiționale cu relevanță națională și europeană:

- construirea sălii de spectacole a Operei Naționale Române din Iași (în continuarea investiției demarate prin Acordul-cadru de împrumut pentru Proiectul LD 2097 (2021) privind reabilitarea patrimoniului construit și a clădirilor cu destinație culturală, aflat în implementare;
- construirea unui corp nou de clădire pentru Muzeul Național de Istorie Naturală „Grigore Antipa” din București;
- restaurarea și modernizarea în totalitate a Operei Naționale Române din București și construirea unui depozit de decoruri¹;
- restaurarea și amenajarea Muzeului Național „Constantin Brâncuși” din Târgu-Jiu;
- restaurarea Bibliotecii Batthyaneum din Alba Iulia, filială a Bibliotecii Naționale a României;
- consolidarea, restaurarea și amenajarea sediului Muzeului Național de Artă Contemporană din București;
- restaurarea parțială la interior și refacerea unor instalații la Ateneul Român;
- restaurarea și amenajarea Vilei Reginei Maria de la Mamaia, jud. Constanța, și amenajarea terenului aferent;

---

¹ Continuare a investiției realizată anterior în perioada 2015-2016

- restaurare și punere în valoare a domeniului (casa-muzeu, capela și anexele) de la Tescani, jud. Bacău - Secția „Dumitru și Alice Rosetti-Tescanu-George Enescu” a Muzeului Național „George Enescu”;
- consolidarea și restaurarea Casei Samurcaș din cadrul Muzeului Țăranului Român;
- restaurarea și punerea în valoare a Muzeului Sitului Arheologic Cucuteni - Complexul Național Muzeal „Moldova” din Iași;
- consolidarea, restaurarea și amenajarea Vilei arhitectului Paul Gottereau² - spațiu cultural al Institutului Național al Patrimoniului din București;
- restaurarea și amenajarea Muzeului Național de Istorie a Transilvaniei, Cluj-Napoca;
- consolidarea, restaurarea și amenajarea sediului Administrației Fondului Cultural Național³, din București;

Aceste edificii sunt în administrarea unor instituții publice de cultură din subordinea Ministerului Culturii și se află în proprietatea publică a statului.

Prin realizarea investițiilor propuse se asigură conservarea valorilor arhitecturale și istorice ale acestora contribuind astfel la dezvoltarea inițiativelor culturale ce vor fi găzduite aici, precum și condiții optime din punct de vedere al siguranței și facilităților tehnice disponibile atât pentru vizitatori și spectatori, cât și pentru artiștii și personalul instituțiilor respective. În plus, acestea vor avea impact favorabil semnificativ în dezvoltarea zonelor/localităților respective și totodată, se estimează, că lucrările de reabilitare și construcție, care urmează să fie desfășurate în cadrul proiectului, vor permite crearea de locuri de muncă directe și indirecte, păstrându-le, în același timp, pe cele existente.

Costul total net al proiectului propus este estimat la cca. 262 mil. EUR (inclusiv administrare proiect). La acesta, se adaugă taxele și impozitele aferente, percepute pe teritoriul României.

Efortul financiar necesar pentru realizarea investițiilor propuse este unul substanțial și necesită atragerea unor surse externe de finanțare rambursabilă, cu atât mai mult cu cât obiectivele menționate nu pot fi realizate din fonduri nerambursabile din cauza limitării acestora la valori mult mai mici.

În acest context, având în vedere domeniile de intervenție, profilul și specificul BDCE, expertiza în domeniu și colaborarea actuală cu Ministerul Culturii în proiecte similare, propunem contractarea unui împrumut de la BDCE, în valoare de cca. 80% din costul net, respectiv cca. 209,6 mil. EUR, diferența urmând a fi considerată contribuția României la proiect. Aceasta, precum și taxele și impozitele aferente proiectului vor fi asigurate din sumele alocate de la bugetul de stat în bugetul Ministerului Culturii.

Costul net al proiectului propus spre finanțare și implicit valoarea finală a împrumutului se vor stabili cu finanțatorul pe perioada pregătirii acestuia și a evaluării de către finanțator, potrivit practicii acestuia.

Din punct de vedere al termenilor și condițiilor financiare, împrumuturile BDCE sunt competitive și mai flexibile decât alte instrumente alternative de finanțare existente pe piața financiară internațională. Conform termenilor săi standard, BDCE acordă împrumuturi pe o perioadă de până la 20 ani, din care până la 5 ani perioadă de grație, pentru fiecare

² din București, Str. Clemenceau nr. 5-7-9

³ din București str. Barbu Delavrancea nr. 57

tranșă disponibilizată din împrumut. Dobânda percepută poate fi fixă sau variabilă (bazată pe rata EURIBOR la 3 sau 6 luni, la care se adaugă o marjă⁴). Termenii financiari aferenți fiecărei tranșe din împrumut se stabilesc la momentul efectuării unei trageri din împrumut, luând în considerare obiectivele prevăzute în strategia de administrare a datoriei publice guvernamentale și în scopul asigurării unei gestionări prudente a datoriei publice guvernamentale.

Împrumutul propus se circumscrie mecanismului introdus prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 64/2007 privind datoria publică, cu modificările și completările ulterioare, coroborată cu legislația secundară, fiind un împrumut pentru finanțarea deficitului bugetului de stat și refinanțarea datoriei publice guvernamentale, a cărui disponibilizare are la bază realizarea unor investiții/acțiuni sectoriale.

Contractarea acestuia se încadrează în obiectivele Strategiei de administrare a datoriei publice guvernamentale 2023-2025, potrivit căreia în scopul finanțării deficitului bugetar și refinanțării datoriei publice guvernamentale, Ministerul Finanțelor are în vedere continuarea parteneriatelor cu instituțiile financiare internaționale pentru a beneficia de avantajele financiare aferente produselor acestora, în limitarea costurilor și extinderea maturității portofoliului de datorie. Având în vedere costurile reduse, cât și maturitățile lungi, pe care le oferă BDCE⁵, în comparație cu alte instrumente de datorie publică, împrumutul reprezintă o sursă de finanțare a deficitului bugetului de stat și de refinanțare a datoriei publice guvernamentale, în condiții avantajoase, contribuind astfel la limitarea costurilor și extinderea maturității portofoliului de datorie publică.

Ministerul Culturii va fi desemnat agenție de implementare și va realiza proiectul prin Unitatea de Management a Proiectului, existentă în cadrul acestuia, care dispune de experiența necesară în ceea ce privește implementarea proiectelor finanțate de BDCE.

Perioada de implementare a proiectului estimată de Ministerul Culturii este de cca. 7 ani, ceea ce va permite o distribuire a costului proiectului pe mai mulți ani. Proiectul nu va avea impact asupra bugetului pe anul 2024 și totodată se estimează că în anul 2025 impactul va fi redus. În plus, având în vedere activitățile preliminare demarării lucrărilor de execuție, impactul financiar al proiectului va fi gradual, iar din practica în domeniu, în primii ani de implementare impactul este redus.

Pe întreaga perioadă de implementare a proiectului, Ministerul Culturii va urmări respectarea cadrului general privind elaborarea programării bugetare anuale, conform legislației în materie și pe cale de consecință încadrarea în limitele bugetare aprobate.

Valoarea finală a împrumutului, structurarea acestuia (unul sau două împrumuturi în funcție de politica de finanțare și criteriile de eligibilitate ale Băncii), graficul de implementare, activitățile eligibile în cadrul împrumutului, indicatorii de rezultat și/sau alte elemente specifice legate de implementare vor fi definitive cu Banca, în procesul de pregătire a proiectului și de analiză a cererii de finanțare și vor fi concretizate ulterior în acordul-cadru de împrumut, care va fi transmis de Bancă pentru negociere și care va fi prezentat Guvernului cu ocazia aprobării documentelor aferente împrumutului.

---

⁴ marja BDCE variază în funcție de perioada de dobândă și de maturitate

⁵ aceasta beneficiază de rating AAA din partea principalelor agenții de rating

Plata serviciului datoriei publice aferent împrumutului (rambursarea capitalului, achitarea dobânzilor, comisioanelor și a altor costuri aferente împrumutului) se va asigura prin mecanismul aferent finanțărilor rambursabile contractate în vederea finanțării deficitului bugetului de stat, refinanțării și rambursării anticipate a datoriei publice guvernamentale.

Având în vedere cele de mai sus, supunem spre aprobare:

- acordul de principiu privind contractarea unui împrumut de la BDCE pentru proiectul “Temelii culturale”, care vizează salvarea unor monumente istorice și construirea de clădiri cu destinație culturală.

După aprobarea prezentului Memorandum, Ministerul Finanțelor și Ministerul Culturii vor întreprinde demersurile necesare pentru transmiterea către Bancă a cererii de finanțare și pregătirea proiectului împreună cu aceasta. Ulterior, după aprobarea finanțării de către Bancă, vor fi parcurși pașii legali pentru negocierea, semnarea și intrarea în vigoare a acordului-cadru de împrumut care se va încheia în acest sens.